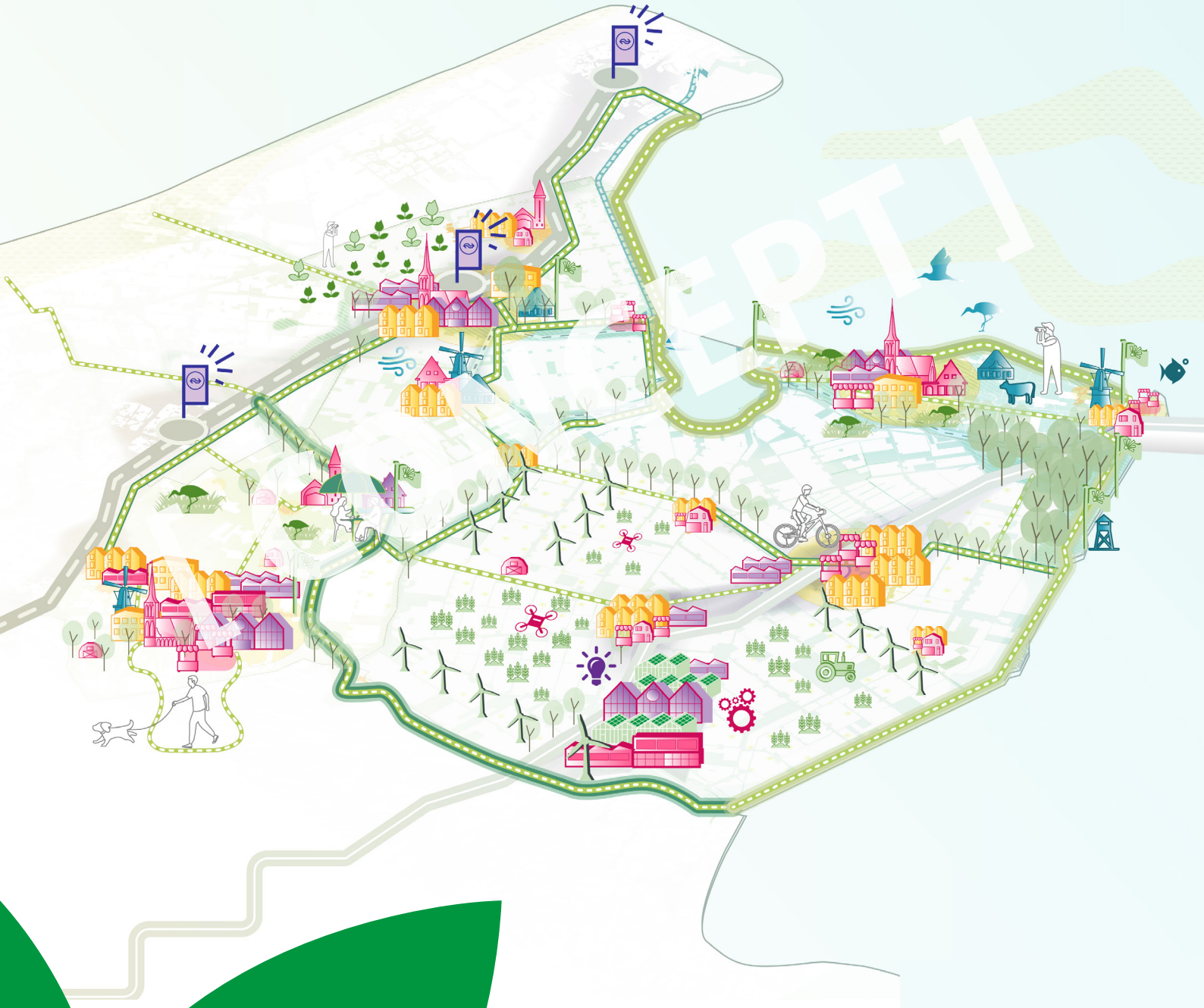

HET VERHAAL VAN HOLLANDS KROON IN 2040

BIJLAGEN - Concept Omgevingsvisie

5 juni 2025

BIJLAGEN

Bijlage 1. Trends, ontwikkelingen en opgaven

De wereld verandert voortdurend. Ook in Hollands Kroon merken we de invloed van maatschappelijke, economische en ecologische ontwikkelingen. Deze trends vragen om doordachte keuzes voor de toekomst van onze leefomgeving. Hieronder benoemen we de belangrijkste thema's.

Woningbouw

De druk op de woningmarkt blijft groot. Er is een blijvende behoefte aan woningen voor diverse doelgroepen zoals starters, spoedzoekers, ouderen en statushouders. Dit vraagt om zowel nieuwbouw als aanpassing van de bestaande woningvoorraad. Tegelijkertijd moeten woningen voldoen aan steeds strengere eisen op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie.

Hollands Kroon bestaat uit 28 dorpen en buurtschappen, elk met een eigen karakter. De landelijke ligging, rust en ruimte maken het aantrekkelijk om hier te wonen. Tegelijkertijd brengt deze spreiding uitdagingen met zich mee. De woningmarkt verandert, en daarmee ook de woonwensen van onze inwoners. We willen inspelen op deze veranderingen door te zorgen voor passende woningen op de juiste plekken. Dit vraagt om duidelijke keuzes, zodat de kwaliteit van wonen behouden blijft – nu en in de toekomst.

Daarnaast zien we een dubbele demografische ontwikkeling: vergrijzing én het vertrek van jongeren. Dit heeft gevolgen voor de woningmarkt, de zorg, de openbare ruimte en het voorzieningenniveau. We streven naar een evenwichtige bevolkingsopbouw en leefbare dorpen voor alle generaties.

Leefbare en Veerkrachtige Dorpen

In Hollands Kroon willen we dat álle dorpen leefbaar en aantrekkelijk blijven – voor jong en oud. De vergrijzing, toenemende eenzaamheid en het vertrek van jongeren vragen om gerichte actie. We zetten in op het versterken van sociale cohesie door het creëren van ontmoetingsplekken in elk dorp, het stimuleren van geclusterde woonvormen voor ouderen en het behouden van voorzieningen die bijdragen aan een levendige gemeenschap.

Deze inzet sluit aan bij de uitgangspunten van het rapport Elke regio telt! Daarin wordt benadrukt dat verschillen tussen regio's niet vanzelfsprekend zijn en dat beleid vanuit de Rijksoverheid te vaak de sterkste regio's versterkt, terwijl andere gebieden achterblijven. Het rapport pleit voor een koerswijziging: beleid moet bijdragen aan brede welvaart in álle delen van Nederland. Dat betekent investeren in bereikbaarheid, onderwijs, zorg, werkgelegenheid en woningbouw – ook in regio's die minder centraal liggen.

Voor Hollands Kroon betekent dit: meer aandacht voor woningbouw voor starters en mensen met een middeninkomen, betere bereikbaarheid van met name het oostelijke deel van de gemeente, en het op peil houden van voorzieningen. We erkennen de kracht en eigenheid van elk dorp en willen beleid maken dat recht doet aan die lokale identiteit. Want pas als het overal goed gaat, gaat het goed met Nederland.

Mobiliteit: Verbinding als Voorwaarde voor Gelijke Kansen

Hollands Kroon is goed bereikbaar per auto via de A7, maar het openbaar vervoer blijft achter. De buslijnen 135 en 350 verbinden de regio met steden als Alkmaar, Hoorn, Den Helder en Leeuwarden, maar de frequentie is laag en de afstanden tot treinstations zijn groot. Er is geen directe treinverbinding in de regio.
Voor een leefbare en toekomstbestendige gemeente is goede bereikbaarheid essentieel. Mobiliteit bepaalt of mensen kunnen deelnemen aan onderwijs, werk, zorg en sociale activiteiten. Daarom pleiten wij nadrukkelijk voor betere, hoogwaardige openbaarvervoerverbindingen in Hollands Kroon. Denk aan snellere en frequente busverbindingen, betere aansluiting op regionale trein netwerken en innovatieve mobiliteitsoplossingen zoals hubs of deelvervoer.

We zetten ons in voor het behoud van het huidige OV-aanbod, maar dat is niet genoeg. Om gelijke kansen te creëren voor alle inwoners – ook in de kleinere dorpen – is uitbreiding en verbetering van het openbaar vervoer noodzakelijk. Alleen zo kunnen we de leefbaarheid versterken en de regio verbinden met de rest van Nederland.

Energietransitie

De energietransitie is een van de grootste opgaven van deze tijd. Nederland wil in 2050 vrijwel CO_2-neutraal zijn. In Hollands Kroon werken we hieraan via de Regionale Energie Strategie (RES) en de Transitievisie Warmte.

Voor de korte termijn richten we ons op energiebesparing, zonnepanelen op daken, kleinschalige windenergie en duurzame mobiliteit. Nieuwe technologieën zoals buurtbatterijen en waterstof vragen om slimme ruimtelijke inpassing en duidelijke beleidskaders.

Een groeiend knelpunt is netcongestie: het elektriciteitsnet raakt overbelast. Daarom zijn investeringen nodig in nieuwe infrastructuur, zoals transformatorstations en zwaardere netverbindingen. Ook in de bebouwde omgeving zullen deze aanpassingen zichtbaar worden.

Ruimtelijke kwaliteit van grootschalige ontwikkelingen

In het verleden zijn er in de Wieringermeer in een snel tempo verschillende grootschalige ontwikkelingen ontplooid. Deze ontwikkelingen hebben hun invloed gehad op de omgeving en zijn niet altijd even zorgvuldig ingepast in het landschap, wat soms ten koste ging van de ruimtelijke kwaliteit. Het is een waardevolle les geweest, en de gemeente heeft deze ervaringen ter harte genomen.

De gemeente erkent het belang van ruimtelijke kwaliteit als een cruciaal element bij nieuwe grootschalige ontwikkelingen in de Wieringermeer. De focus ligt nu dan ook op het creëren van een gebalanceerde omgeving die niet alleen economische groei bevordert, maar ook rekening houdt met de landschappelijke inpassing en de bredere welvaart van de gemeenschap. Daarom zet de gemeente zich in om ontwikkelingen aan te trekken die een positieve bijdrage leveren aan de samenleving, zoals duurzame woningbouwprojecten, natuurontwikkelingsinitiatieven en ontwikkelingen die bijdragen aan het behoud van leefbare dorpen. Nieuwe initiatieven worden getoetst aan het 'inspiratiekader Brede Welvaart' en we hanteren ontwikkelprincipes voor toekomstige ontwikkelingen.

Klimaatverandering

Klimaatverandering raakt alle aspecten van onze leefomgeving. We krijgen te maken met extreme weersomstandigheden: hitte, droogte, wateroverlast en verzilting. Vooral in gebieden als de Wieringermeer en de Anna Paulownapolder is verzilting een groeiend probleem.

De noodzaak voor zorgvuldig waterbeheer neemt toe. Tegelijkertijd moeten we werken aan een klimaatneutrale toekomst, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord. Dit vraagt om aanpassingen in energievoorziening, landbouw, infrastructuur en ruimtelijke ordening.

We zetten in op zowel klimaatmitigatie (het beperken van klimaatverandering) als klimaatadaptatie (het aanpassen aan de gevolgen ervan). Denk aan het vergroenen van de openbare ruimte, het vasthouden van regenwater en het stimuleren van duurzame landbouw.

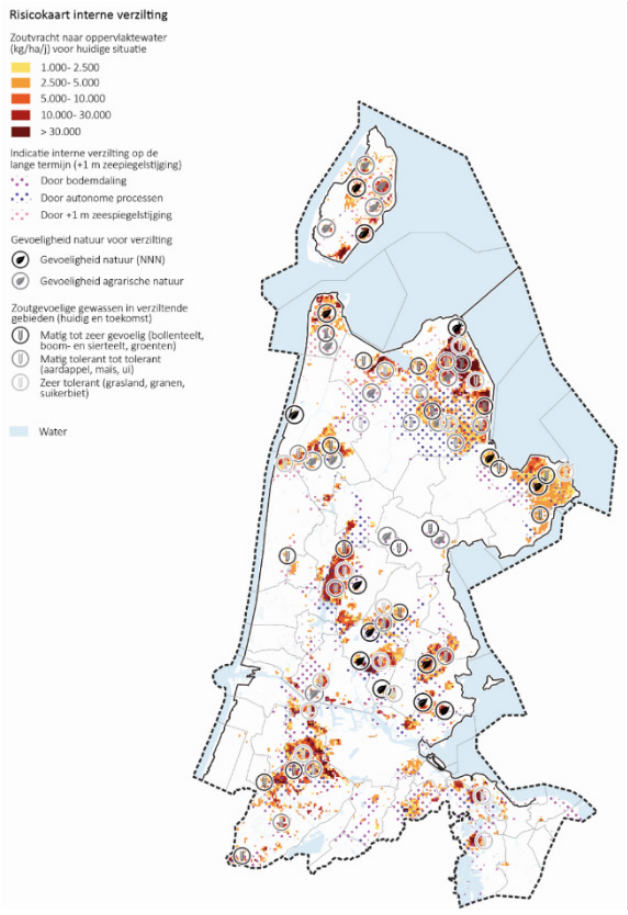
Natuur, Water en Bodem

De grootschalige landbouw in Hollands Kroon levert economische voordelen op, maar heeft ook geleid tot een afname van biodiversiteit en druk op de bodemkwaliteit. Sinds 1900 is het aantal akkerplanten, graslandvlinders en boerenlandvogels sterk gedaald. Herstel van biodiversiteit en een gezonde bodem zijn cruciaal voor duurzame voedselproductie.

We zetten in op het versterken van de groen-blauwe structuur in de gemeente, en op het toevoegen van natuurlijke 'stapstenen'. De landbouwsector speelt hierin een sleutelrol, onder andere via natuurinclusieve landbouw en bloemrijke akkerranden.

Nieuwe grootschalige ontwikkelingen worden getoetst aan ontwikkelprincipes die natuur en landschap respecteren.

De Wieringermeer ligt circa 6 meter onder NAP. De gemalen Leemans en Lely zijn essentieel voor waterbeheer. De rijksvisie "Water en Bodem sturend" vraagt om ruimtelijke keuzes die rekening houden met bodemgesteldheid en overstromingsrisico's. We zoeken naar een balans tussen leefbaarheid en veiligheid, door nieuwe ontwikkelingen waterbestendig in te richten.

Zeespiegelstijging, Zoetwateropgave en Verzilting

Landelijke context

De zeespiegel stijgt en dat heeft grote gevolgen voor de toekomst van Nederland. Het nationaal Deltaprogramma presenteerde het rapport *Ruimte voor zeespiegelstijging*, waarin drie denkrichtingen worden verkend:

- Meebewegen: Aanpassen aan de gevolgen van zeespiegelstijging, bijvoorbeeld door verhoogd of drijvend wonen, zouttolerante landbouw en het verplaatsen van investeringen naar hoger gelegen gebieden.
- Beschermen: Voortzetten van het huidige waterbeheer met dijkversterkingen, stormvloedkeringen en gemalen. Ook wordt gedacht aan een groot kustmeer om rivierwater op te vangen en verzilting te beperken.
- Altijd aanpassen aan verzilting: In alle scenario's neemt de beschikbaarheid van zoetwater af. Regionale maatregelen zoals zoet-zoutscheidingen bij sluizen zijn noodzakelijk en kunnen nu al worden ingezet.

In april 2024 zijn daarnaast de *Delta Scenario's 2024* gepubliceerd. Hieruit blijkt dat de druk op het watersysteem toeneemt door verzilting, droogte en lagere rivierafvoeren. De vraag naar zoetwater stijgt, onder andere door bevolkingsgroei, economische ontwikkeling en klimaatmaatregelen. Richting 2050 en 2100 zullen watertekorten in de zomer vaker voorkomen, waardoor niet alle functies van voldoende water kunnen worden voorzien. Dit vraagt om scherpe keuzes in het gebruik van water, waarbij prioriteit wordt gegeven aan vitale functies zoals drinkwater en veiligheid.

Lokale opgave in Hollands Kroon

Ook in Hollands Kroon neemt verzilting toe. Zout water dringt via kwel en zeewater het grond- en oppervlaktewatersysteem binnen, wat gevolgen heeft voor landbouw, natuur en drinkwatervoorziening. In gebieden zoals de Anna Paulownapolder en langs de IJsselmeerkust is de bollenteelt bijzonder gevoelig voor verzilting. Ook kwetsbare natuurgebieden, zoals rond het Robbenoordbos, staan onder druk.

De komende jaren is een gedragen strategie nodig, waarbij we samen met agrariërs, natuurorganisaties, inwoners en andere betrokkenen keuzes maken over de toekomst van deze gebieden. Dit vraagt om open dialoog, maatwerk en een langetermijnvisie die rekening houdt met zowel economische als ecologische belangen.

Bijlage 2. Ontwikkelingen van buitenaf

Er zijn verschillende ontwikkelingen vanuit andere overheden, denk aan het Rijk en de Provinci NHe, die gemeente Hollands Kroon raken of waarvan de beoogde plek van de ontwikkelingen in onze gemeente is. Voor dit soort grote ontwikkelingen is de gemeente vaak niet beslissingsbevoegd, maar ligt het mandaat hiervoor bij het Rijk of de Provincie Noord-Holland.

Wind op zee (VAWOZ) 2031-2040

Om de duurzame energiedoelstellingen te behalen heeft EZK (Ministerie van Economische Zaken en Klimaat) ook meer ruimte beschikbaar gemaakt voor de opwek van windenergie op zee. Op dit moment loopt er een onderzoek naar waar deze energie aan land zou kunnen komen. Een van de gebieden die onderzocht wordt is de Noordkop. Er wordt gekeken naar aanlanding van zowel elektronen als waterstof.

Als regio zijn we samen met de provincie aan het onderzoeken wat de mogelijke ruimtelijke impact is en wat dit kan bijdragen (in positieve of negatieve zin) aan de brede welvaart. Hierin nemen we ook de effecten van het 380kV-netuitbreidingsinitiatief van EZK mee.

Energienetwerken

Om de energietransitie te kunnen faciliteren is er een upgrade van het energienetwerk, met name het elektriciteitsnetwerk, noodzakelijk. Door het afstappen van aardgas neemt de druk op het elektriciteitsnetwerk toe. Hierdoor is uitbreiding noodzakelijk. Dit betekent meer kabels en meer transformatorstations. In Hollands Kroon betekent dit dat zowel Liander als TenneT uitbreidingswerkzaamheden willen gaan uitvoeren.

Liander en TenneT zijn bezig met het verzwaren van het kabelnetwerk in onze gemeente.. Hierdoor kunnen bedrijven (weer) een aansluiting krijgen, wordt het terugleveren van duurzame energie weer mogelijk op plekken waar dit nu niet kan en verbetert de algehele spanning op het net zodat inwoners 's avonds niet met knipperende verlichting zitten.

TenneT werkt samen met EZK aan het voornemen voor een nieuw 380kV hoogspanningstracé dat moet landen in Noord-Holland Noord.Bij het programma 380 kV-netuitbreiding Noord-Holland Noord is Middenmeer (Agriport) een beoogd eindpunt van een nieuwe 380 kV verbinding tussen het Noordzeekanaalgebied en de Noordkop. Het is mogelijk dat deze 380 kV verbinding vanuit Middenmeer wordt doorgetrokken naar Den Helder. Of dat gebeurt hangt af van de keuze voor de aanlandingsplek van de energie die op zee wordt gewonnen, en of die energie in de vorm van elektriciteit of gas (waterstof) aan land komt, danwel wordt omgezet. Daarnaast speelt ook de (toekomstige) behoefte van elektriciteit rondom Den Helder hier een rol.

Ruimtelijk ontwikkelperspectief

De provincie Noord-Holland werkt aan een Ruimtelijk Ontwikkelperspectief (ROP) om richting te geven aan de ruimtelijke inrichting van de provincie op de lange termijn. Dit perspectief is onderdeel van het bredere programma Regie op de Ruimte, waarin keuzes worden gemaakt over hoe we omgaan met de toenemende vraag naar ruimte voor wonen, landbouw, natuur, energie, infrastructuur en waterbeheer

Het ROP is geen blauwdruk, maar een strategisch kader dat helpt om ruimtelijke opgaven in samenhang te benaderen. De provincie wil hiermee voorkomen dat sectorale belangen elkaar in de weg zitten en streeft naar een integrale aanpak waarin brede welvaart, leefbaarheid en duurzaamheid centraal staan. Thema's als klimaatadaptatie, energietransitie, woningbouw, mobiliteit en natuurontwikkeling worden in samenhang bekeken.

Voor Hollands Kroon is dit perspectief van groot belang. De regio staat voor grote opgaven: woningbouw, verzilting, toekomst van de agrarische sector/landelijk gebied, leefbare dorpen, mobiliteit en de energietransitie. De provincie heeft aangegeven het ontwikkelperspectief voor Noord-Holland Noord samen met gemeenten, waaronder Hollands Kroon, vorm te willen geven Dit biedt kansen om lokale belangen en gebiedskenmerken goed mee te nemen in de provinciale keuzes.

Het ROP helpt gemeenten als Hollands Kroon om richting te geven aan hun eigen omgevingsvisie en om beter aan te sluiten bij nationale en provinciale programma's, zoals de NOVEX-gebieden en de toekomstige Nota Ruimte van het Rijk. Door samen te werken aan dit ontwikkelperspectief, kunnen we zorgen voor een toekomstbestendige inrichting van onze leefomgeving – met ruimte voor mens, natuur én economie.

